

Neem de ruimte voor de kracht van je beroep

door Irene Hadjidakis

In het kader van de Dag van de Verpleging organiseerde de Christelijke Vereniging van Zorgaanbieders Reliëf een seminar voor zorgverleners in het conferentiecentrum Mennorode te Elspeet op 15 mei 2013. Thema was 'Ruimte om te zorgen, minder regels, meer regie'. Sprekers waren Irene Hadjidakis, verpleegkundige en leidinggevende in de zorg; Ad Verbrugge, filosoof en universitair hoofddocent sociale en culturele filosofie, en Desiree Bierlaagh, projectleider en coach in de zorg. Hieronder de weergave van de toespraak van Irene Hadjidakis:

*...En de dag is weer begonnen, en we gaan weer aan het werk
Zusters met zijn allen in een team, dan staan we sterk
't Beloofst een drukke dag te worden, zet je dus maar schrap
Nooit in paniek, dat is de leus, maar voorwaarts stap voor stap*

Goedemorgen allemaal! Mijn naam is Irene Hadjidakis. Op 2 februari 1982 stond er een groep vers gediplomeerde verpleegkundigen op een podium dit lied te zingen, en ik was één van hen. En weet je wat wij waren? TROTS! Trots om deze speld te mogen dragen:

Want, het betekent iets om deze speld te mogen dragen: de leerling staat op eigen benen op de werkvloer. We zijn nu eenendertig jaar verder, en mij is gevraagd om een verhaal precies hierover: Wat voor betekenis heeft het op 12 mei 2013, de datum waarop de Dag van de Verpleging wordt gevierd, nog om dit insigne te dragen?

... of dit:

of herkent u deze al?...

mooi hé? En deze, herinnert u zich deze nog?

Wil de ware zuster nú opstaan? Ha, dat is een goede vraag.

Dertig minuten de tijd hebben we om een antwoord te zoeken op deze vraag: Wil de ware zuster nu opstaan? Dertig minuten is niet zo veel, dus ik val maar meteen met de deur in huis:

Wie van jullie is verpleegkundige? Laat eens zien die handen.

Nu wil ik de handen van de verzorgenden erbij zien. En de helpen.

Zie je dat, die vele handen die samen licht werk maken en al die broeders en die zusters die zo goed weten hoe we deze handjes kunnen laten wapperen, want bergen verzetten, daar zijn we goed in.

Laat ze nog maar even daar, die handen.

Beginnen ze al pijn te doen? Die opgestoken handen?

Dat lijkt wel ergens op hé?

Weet je nog hoe het voelde om met je arm omhoog te zitten wachten tot je de beurt kreeg?

Hoe je daar zat: "Mag ik nu ook wat zeggen?"

Je dacht dat je er vanaf was toen je eenmaal die speld kreeg, maar nu zit je weer zo!

VOLHOUDEN!

Zie hier: een flinke groep broeders en zusters die de ruimte om te zorgen aan het hart gaat, en die wachten tot er eens aan hun gevraagd wordt hoe dat nu verder moet in de zorg. Begint de pijn al verder te kruipen dan alleen de spieren van je arm als je daar maar met je hand omhoog zit, terwijl de hele wereld praat over de zorg, en beslist over de zorg, en verbeterplannen lanceert voor de zorg, *onze* zorg, zonder ooit eens aan ons te vragen wat wij nu eigenlijk nodig hebben om ons werk goed te kunnen doen?

Maar als we wachten tot iemand *ons* vraagt wat er moet gebeuren in de zorg, dan kunnen we lang wachten. Niemand geeft ons de ruimte als we die zelf niet nemen!

Vervreemding op de werkvloer

Er is mij gevraagd geen opruiende taal te gebruiken, en dat zal ik ook zeker niet doen. Maar ik roep jullie wel op om op te staan uit de lethargie van het wachten, en te gaan staan *in* de kracht van ons beroep en *vóór* de menselijke waarden binnen de uitoefening daarvan.

Weet je hoe je dat doet? Opstaan?

Ik wel. Maar ik sta al.

Dan moet je altijd even over die drempel heen hé? De angst dat je misschien wel de enige bent die gehoor geeft aan deze oproep en dan voor aap staat. Maar het gaat hier niet om een gymoefening, het gaat hier om de kern van ons beroep: Durven wij te gaan staan voor de kernwaarden van ons beroep, als mensen die met en voor mensen werken?

Nou?

En hoe voelt dat nu? Met die voeten op de grond en je haren in de wind van de waan van de dag? Hoe voelt dat nu om naast elkaar te staan? En om achter je collega te staan?

Zusters met zijn allen in een team, dan staan we sterk!

Ik heb wel vijf minuten van mijn spreektijd gebruikt om jullie deze ervaring te geven.. Hoe het voelt om niet meer te wachten tot jullie iets gevraagd wordt, maar om rustig op te staan in de kracht van je eigen kennis, kunde en bekwaamheid van dat mooiste vak van de wereld, dat het onze is.

We hebben nog wel even te gaan, en als je zit is luisteren makkelijker, dus maak het jezelf gemakkelijk.

Waar ging het ook alweer over? Ruimte om te zorgen, minder regels en meer regie.

Er is mij gevraagd om vandaag met jullie te spreken over vervreemding op de werkvloer. Op zich is dat niet moeilijk, voorbeelden zat, maar het valt niet mee om de diepte in te duiken en gericht te blijven zoeken naar waar we begonnen zijn, naar een andere koers om te varen en naar waar nu eigenlijk precies de schoen wringt. Toch is dat wat ik met jullie ga doen, want de dienstensector waarin ik mijn diploma gehaald heb en de zorgmarkt waar ik nu in werk, de verpleging van toen en de zorg nu, het is een wereld van verschil. De verpleegkundige van toen en de verpleegkundige van nu dragen een ander insigne en dezelfde naam, maar kunnen wij onszelf nog herkennen in de functieomschrijving die onze werkgever hanteert wanneer we aangenomen worden als ziekenverzorgende of verpleegkundige?

Herkennen wij de werkvloer die vroeger ‘de verpleging’ heette en nu ‘de zorg’ nog als ‘de onze’, of, met andere woorden: hebben we het nog wel over ons beroep wanneer we het over ons werk hebben?

Dat is waar ik met jullie naar ga kijken.

Contact maken met de kern van mijn beroep

Er is mij gevraagd om vanuit mijn eigen ervaring te spreken, en terwijl ik daarover nadacht moest ik toegeven dat het voor mij steeds moeilijker wordt om de eigenheid van ons vak nog te herkennen op de werkvloer.

Als verpleegkundige heb ik in ziekenhuizen, verpleegtehuizen en in de wijk gewerkt en ben ik uiteindelijk in mijn huidige functie als teamleider op een gesloten psychogeriatrische afdeling in een verpleeghuis in Den Haag terecht gekomen.

Maar tijdens mijn leven heb ik mij ook een flinke tijd aan de andere kant van de zorg moeten bewegen, voor zover ik kon. Door een aangeboren afwijking aan de bloedvaten van mijn rechtersvoet weet ik uit eigen ervaring hoe het voelt om veel pijn te moeten dragen, met strakke steunkousen te lopen of met ACT zwachtels over stinkende wonden heen. Ook was ik vier jaar rolstoelafhankelijk en uiteindelijk heeft een amputatie van mijn rechteronderbeen mij weer op de been gezet. Kortom: best wel een ervaringsdeskundige aan beide zijden van dezelfde munt: die verpleging, die we tegenwoordig ‘de zorg’ moeten noemen.

Of eigenlijk drie zijden, want de gezondheidszorg waar ik uitviel lijkt een totaal andere tak van sport dan de aan marktwerking blootgestelde bedrijfscultuur waarin ik, na mijn revalidatie, weer mijn plek naast het bed kon innemen.

Voor ons onderwerp wel interessant. Want het ging toch over vervreemding?

Ik moet eerlijk bekennen dat ik het bed, en mijn plek naast dat bed nog wel herkende, maar de wereld daaromheen?

Het was een hele klus om tussen alle kwaliteitsindicatoren, risico-checklijsten, protocollen, protocollen over hoe om te gaan met de protocollen, memo's, productiviteitscijfers, gedragsregels, indicatiestellingen en het professionaliseren van de zorgprofessionals dóór, weer contact te maken met de kern van mijn beroep, waar een verpleegkundig hart klopt, dat een bijdrage wil leveren aan de verlichting van al dat lijden dat we maar om ons heen zien. En ik zou hier niet staan als ik de enige was die daar moeite mee heeft!

Ik ben niet de enige die hier moeite mee heeft! Jullie zouden hier niet naartoe gereisd zijn als het onderwerp je niet aansprak: ruimte om te zorgen. Ik hoop jullie de komende tweeëntwintig minuten wat handvatten en woorden aan te kunnen reiken, waarmee je je eigen antwoord op deze waan van de dag kunt gaan geven, zonder te hoeven wachten op het moment dat je iets gevraagd wordt, maar gewoon, omdat je hart het je ingeeft.

Het is toch eigenlijk van de zotte dat we het hierover moeten hebben?

Zoveel zieken, zoveel ouderen, zoveel stervenden en geen geld, tijd en ruimte om de zorg te dragen die ze nodig hebben in een land dat zo rijk is als het onze? Wat is hier misgegaan? Hoe heeft het zover kunnen komen dat dit

..... en dit

zijn verworden tot dit

De eerste keer dat ik dit schilderij van Johanna de Groot zag voelde ik me ongemakkelijk. Natuurlijk. Wie niet? Maar de eerste keer dat ik dit beeld zag, kon ik ook nog denken: “Het is wel erg, maar dit is toch wel een beetje overdreven. Zó erg is het niet!”

Toen werkte ik nog als verpleegkundige in de wijk, en ook al vond ik het plaatje wat overdreven, ik wist precies waarover het ging. Ook in de wijk leefden wij met een dagelijkse race tegen de klok om de door de indicatiesteller toegestane handelingen binnen de door de indicatiesteller toegestane minuten uit te voeren. Het verhaal van de vijf minuten zorgtijd van mevrouw X die zij nodig heeft om naar de deur te schuifelen om deze open te doen, zodat er nog maar vijf minuten over blijven om haar te verzorgen, kent iedereen. Het grapje: wij komen u vandaag wassen en dan komen we morgen terug om u af te drogen, is ook niet helemaal uit de lucht komen vallen.

Maar de tijd haalde mij in, en nu werk ik alweer een jaar intramuraal. En als ik nu dit plaatje zie, voel ik mij zo mogelijk nog ongemakkelijker, en schaam mij, want zo is het wél!

En ik kan blijven roepen: Doe die gordijnen dicht! Maar achter die gordijnen is het nog steeds dit

een klok die tikt.

Een wassende hand die een product levert: een tot object verschrompeld mensenlichaam, wiens hulpbehoevende bewoner het over zich heen moet laten komen dat dit lichaam in tien minuten gewassen, gedroogd en aangekleed moet worden.

Waar gaat dit nog over?

Gaat dit nog over zorg?

Heeft het uitvoeren van handelingen binnen een bepaalde tijdslimiet nog iéts te maken met het vak waar wij voor gekozen hebben? Ik wil niet al onze tijd gebruiken om steeds maar weer te herhalen hoe onmenselijk het allemaal geworden is. Mijn vriendin Simmy de Vries, woordvoester van de actiegroep Nu Basta weet het haarscherp te formuleren: De warmte in de zorg is ijskoud weggecijferd; het is *ijskoud* geworden in Nederland.

Ik ben hier niet om iemand de schuld te geven. Reken maar dat een goede manager een zegen voor je instelling is. Maar als ik hoor dat er weer een nieuw plan van aanpak is, om het zoveelste verbeterproject over de organisatie uit te rollen teneinde de *smart* geformuleerde doelen met betrekking tot de klanttevredenheid te behalen, dan gaan mijn haren recht overeind. Ik sta met mijn mond vol tanden en weet mij geen houding meer te geven tegenover de snelle turbotaal van mijn leidinggevenden die alles over bedrijfsvoering weten, maar niets over *zorgzaamheid*.

Wie leeft er nog met deze mensen?

Kijk, dát is nu vervreemding, dat gevoel dat de grond onder je voeten verandert in een glibberig hellend vlak. Dit raakt ons allemaal, anders waren we hier niet. Ik zou hier rustig nog vijftien minuten, want zoveel tijd heb ik nog wel, boos kunnen staan te zijn, en dan is het toch nog maar het topje van de ijsberg.

Boos om wat er van de zorg geworden is.

Boos om het feit dat er in Nederland miljarden worden uitgegeven aan onderzoek naar nieuwe technologische ontwikkelingen waardoor we met zijn allen langer leven.

Nog bozer over het feit dat we dan voor de jaren dát we langer leven er geen geld meer lijkt te zijn voor de basiszorg om die oude dag een beetje menselijk te maken.

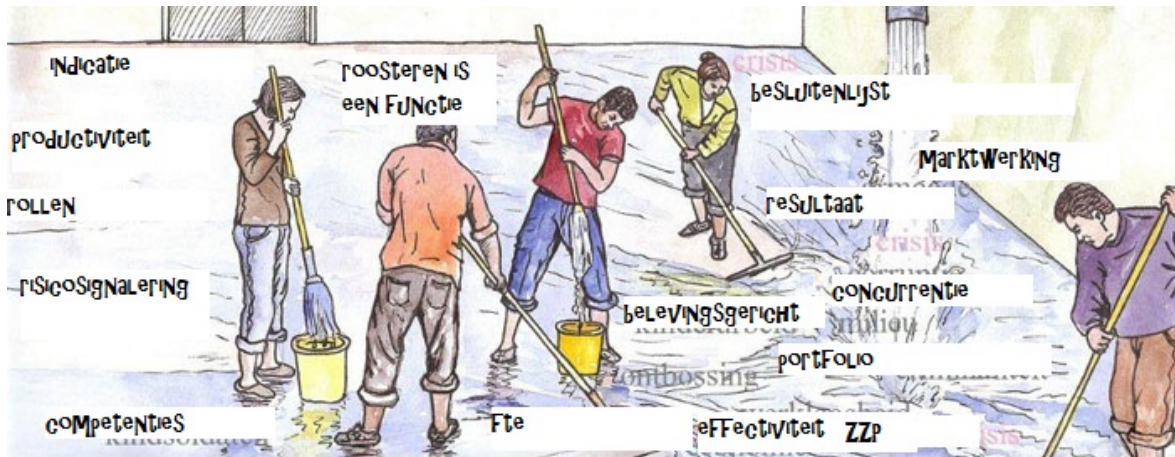
Hoeveel mensen zitten niet jarenlang in een rolstoel met tafelblad te wachten op het moment dat ze hun laatste adem mogen uitblazen?

Ik hou van mijn werk, en ik sta hier zeker niet om over het vervroegen van het levenseinde te praten, maar mogen deze verstilde mensen ook nog anders gezien worden dan uren *zzp* (afkorting van: zorgzwaartepakket) waar *fte's* op ingezet moeten worden? *Fte* is een maatstaf waarmee de omvang van een functie of de personeelssterkte kan worden uitgedrukt.

Wie houdt er nog van deze mensen, wie geniet er nog van hun aanwezigheid, hun wijsheid; de manier waarop ze uit hun ogen kijken, hun warmte, hun stemgeluid? Wie leeft er nog met deze mensen? *Wij!*

Maar met boosheid komen we nergens als we er niets mee doen. Sterker nog: het blijft.

Maar wanneer je merkt dat je aan het dweilen bent met de kraan open, dan moet je naar de kraan!

Waar zit die kraan? Waar zit die wringende schoen waar we naar op zoek zijn?

Hoe heeft dit kunnen gebeuren? Hoe kan het dat wij dit hebben laten gebeuren?

Maar vooral: kunnen *wij* er wat aan doen. Al die rotzooi? En zo ja: *wat*?

Het antwoord dat ik ga geven verwacht je niet, maar ik noem het toch: *Taal*.

De schoen wringt in de taal waarmee er over ziekte, zieken en ouderen gedacht en gesproken wordt. In de tijd dat ik ervoor koos om de verpleging in te gaan, of het nu als ziekenverzorgende of verpleegkundige was, het maakte niet uit, spraken we allemaal dezelfde taal, en dat is een *andere* taal dan die je nu tijdens team-overleggen hoort.

Onze beroepscode, waar we voor stonden, wat men van ons verwachten mocht, onze professionaliteit, de overdracht, de teamvergadering, de klinische les, het verslag, onze observaties, onze behandelplannen, maar ook onze medemenselijkheid en zorg, waren allemaal terug te vinden in de taal die wij met elkaar spraken en waarin wij de wereld van de gezondheidszorg in herkenden. Die taal spreken wij nog steeds, alleen nu tussen de bedrijven door!

Met het openbreken van de dienstensector voor de invloeden van marktwerking hebben we een invasie meegemaakt van mensen in grijze streepjespakken die een andere taal spreken, en die wij onze 'leidinggevendens' moeten noemen. De hoofdzuster is buitenspel gezet.

In het bedrijfsleven lopen duizenden mensen rond die zijn opgeleid tot leidinggevendens, maakt niet uit waar. Voor hen maakt het niet uit of ze leiding geven in een koekjesfabriek of in de wegenbouw, ze hebben geleerd van zichzelf te denken dat ze overal inzetbaar zijn en ieder team aan kunnen sturen. Een team is een team en een medewerker is een medewerker, ongeacht het product van het bedrijf of de professie van de medewerker.

Je neemt het werk van je medewerkers en perst het in de taal van de bedrijfseconomie, en tjakka, we hebben er een gezond bedrijf van gemaakt, met de juiste poppetjes op de juiste plaats op de juiste tijd, allemaal onderdeel van de markt van... welke markt was het in dit geval? O ja, de zorgmarkt.

Waar is de 'gezondheid' gebleven in de zorg, en waar is ons antwoord op deze overname van onze werkvloer door mensen die denken in termen van geld?

De vergissing die ze maken is dat ze het kind met het waswater weggooien, ze nemen

de helft van ons functioneren, de meetbare in stukjes verknipbare handelingen, en doen alsof dat het product is dat zij verkopen.

Ik zou het nog niet zo erg vinden als het om een ding-product ging, maar de markt probeert van *onze* zorgrelatie *hun* product te maken, en dát maakt dat de schoen begint te wringen.

Zo kan het gebeuren dat een instelling reclame maakt met ‘belevingsgerichte zorg’, door te zeggen dat ‘bij ons de klant koning is’, terwijl datzelfde bedrijf naar de mensen die deze beloften waar zouden moeten kunnen maken, kijkt als naar productiviteitsdraaiers die ‘s morgens niet meer als team aan elkaar hoeven over te dragen, omdat dat vijf keer tien minuten kost, terwijl het maar twee keer tien minuten kost als er alleen aan de dagoudste wordt overgedragen, en dat scheelt drie wasbeurten zuster!

Tijd om op staan en ons uit te spreken voor de menselijkheid in de zorg

‘Tijd is geld’ in de nieuwe taal, maar ‘tijd is zorg’ in onze taal, en ik geloof dat we zo verbijsterd zijn over de stelligheid waarmee de sprekende streepjespakken en mantelpakjes ons de les lezen, dat we bijna vergeten dat dit niet de les is die wij leerden toen wij leerden verplegen en verzorgen.

De les ging er niet over hoe we ons bedrijf gezond kunnen houden; de les ging erover hoe we onze patiënten kunnen helpen weer gezond te worden, en wat er nodig is om dat te stimuleren of om te helpen dragen wat er gedragen moet worden als er geen hoop meer is op genezing.

Het bedrijf kan geen zorg leveren zonder ons, ook al doet de overhead zijn uiterste best om ons te laten geloven dat zij het beste weten wat goed is voor hun klanten. En al moeten wij - hun medewerkers- het dansje van de klantgerichte zorgmedewerker doen om de beloftes van de zorginstelling waar te maken, wij weten wel beter. Ik wil dat jullie dat beseffen.

Zowel wij als onze zorgvragers verdienen meer respect dan pionnen te zijn in het spel van anderen met ons gemeenschapsgeld.

Voor het zorgbedrijf *is* de klant helemaal geen koning. De ‘klant’ is een zzp, waar het bedrijf zo effectief mogelijk zijn fte’s op zet om aan de verplichtingen van de zorgovereenkomst te voldoen.

Maar *wij* werken niet met klanten en niet met koningen, wij werken met de mensen die even of blijvend juist *niet* meer mee kunnen draaien in de wereld die om consumptie draait.

Snap je, zolang een klant nog klant en een koning nog koning is, heeft hij ons niet nodig, wij komen pas in beeld als de mens ziek wordt of om een andere reden hulpbehoevend.

Daarom juist heb ik geleerd deze mens ‘patiënt’ te noemen, uit respect, zodat ik een zorgrelatie met hem aan kan gaan, waarbinnen hij professionele zorg van mij mag verwachten, en die hem gaat helpen weer de koning te worden die zijn inkopen doet op de markt naar believen.

Nou, en daarom ben ik hiernaartoe gereisd, om jullie eraan te helpen herinneren wie wij zijn, waar we vandaan komen en dat het de tijd is om op te staan en *ons uit te spreken* voor de menselijkheid in de zorg, *onze zorg*. Niet via anderen, georganiseerd in collectieven met welluidende doelstellingen, maar gewoon zelf, op je eigen werkvloer. Maak gebruik van die prachtige stembanden van je en spreek! Maar niet alleen, samen, samen met je collega’s.

Weet je nog wel? Naast en achter elkaar staan. Dan sta je sterk.

Met weemoed denk ik terug aan die ene hoofdzuster op de afdeling chirurgie van mijn opleidingsziekenhuis, die rustig naar een moeilijke arts kon stappen en met alle respect zeggen: “Dokter, zo dóén wij dat hier niet, deze vrouw had uw moeder kunnen zijn”.

Déze vrouw:

Ik schaam mij.

Ik schaam mij tegenover al die ouderen, wel of niet dementerend, wiens lichaam zó gewassen wordt, iedere morgen maar weer, en voor de verpleegkundigen, helpenden en verzorgenden die in deze tredmolen hun arbeid afleveren en dit ‘zorg’ moeten noemen.

Ik werk nu als teamleider, en je mag gerust van mij aannemen dat ik soms best wel bijna wanhopig ben wanneer ik besef dat ook ik er niet aan ontkom dat ik deel uitmaak van deze machine, dit monster, dat wij met zijn allen hebben laten ontstaan. Maar ik heb een gelofte afgelegd op de dag dat ik mijn speld opgespeld kreeg, en ik heb een commitment gemaakt naar de zieken en stervenden van de wereld waarin ik leef, en alleen daarom loop ik niet hard gillend weg en sta ik hier om jullie te vragen:

Wat is hierop uw antwoord? ONS antwoord!

Hoe lang duurt het nog voordat wij deze lopende band stilzetten, de mensen van de band afhaken om ze weer menswaardig te verzorgen?

Hoelang duurt het nog voor we ons omdraaien naar onze leidinggevenden met de woorden: ”Beste manager, zo doen wij dat hier niet, wij zijn mensen die werken met mensen. Recht doen aan hun zorgvraag vraagt een andere benadering dan rekenen!”

Hoeveel gekker moet het nog worden voordat wij zeggen: “Marktkoopman, zo dóén wij dat hier niet; wij werken hier met ménsen, en die hebben méér nodig dan een wegwerpwashandje uit de magnetron om zich schoon te voelen”.

Hiermee wil ik niet zeggen dat de mensen die aan onze zorg zijn toevertrouwd onmondig zijn of zouden moeten zijn. Nee, sterker nog, ik denk dat het ons alleen maar gaat lukken om écht op te staan, als wij dat samen doen met de mensen waarmee wij een zorgrelatie zijn aangegaan, want uiteindelijk worden zij nog beroerder behandeld dan wij.

Wat dat betreft kan ik jullie aanraden om bij *Uitzending gemist* eens te kijken naar “Nooit te oud”, een telefilm, uitgezonden door omroep MAX, waar een groep licht dementerende ouderen gaat staan voor hun leven en haarscherp de vinger op de zere plek weet te leggen en tevens de uitweg laat zien: bezuinigen in de zorg kunnen we zelf het beste!

Het grote verschil tussen de taal van de gezondheidszorg van toen en de taal van de markt van nu is het feit dat in de taal van de gezondheidszorg het hart ook een woordje meesprekt. Ik zal zeker niet ontkennen dat je er met het hart alleen niet komt in dit deel van de wereld, maar dat is nog geen reden om er maar helemaal niet meer naar te luisteren.

Ik weet zeker dat hier mensen in de zaal zitten die ondertussen met kromme tenen zitten omdat ik wel een erg negatief beeld schep. Zij weten dat zij op een plek werken waar het anders is. Ze bestaan, de huizen en teams die zich niet gek hebben laten maken en die een ander antwoord op de druk van de markt gevonden hebben.

Ik ben geen fan van Buurtzorg, maar het is zeker een stap in de goede richting, en er zijn een hoop kleinschalige woonprojecten waar ik geen bezwaar tegen zou hebben om mijn eigen oude dag door te brengen, en ook in de oude reguliere zorgfabrieken krijgen teams het voor elkaar om een warme, veilige en gezellige haven te creëren voor mensen die voor de laatste keer hun bootje aanleggen. Maar het zijn eilandjes in een woelige zee, en het water stijgt een hoop mensen tot de lippen. Ik maak het beeld misschien iets zwarter dan het is om diegenen onder jullie die zich hier wél in herkennen, de motivatie en de kracht te geven een andere weg in te slaan, een waarop wij weer zelf het stuur van onze werkvloer in handen nemen.

Het is nog niet te laat, we zijn nog niet monddood. We moeten alleen maar even onze spraak terugvinden en elkaar een beetje helpen om dit te doen. Het is niet zo makkelijk als ik zeg, dat weet ik, maar het is wel *the only way out!*

Als je op een goede plek werkt: schrijf eens een brief naar je collega's die de *Nursing*, het *Tijdschrift voor Verzorgenden* of het *Tijdschrift voor Verpleegkundigen* lezen en geef ze wat handvatten om de manager les te geven in hoe wij denken en handelen, zonder deze tegen ons in het harnas te jagen. Want daar zit volgens mij de uitweg uit deze impasse: We willen allemaal hetzelfde: goede zorg, maar om samen te kunnen werken zullen wij een gemeenschappelijke taal moeten ontwikkelen, en dat kan alleen door het gesprek aan te gaan.

”Beste Manager, zo doen wij het hier wél”!

De ervaringsdeskundigen, wij en de mensen die aan onze zorg zijn toevertrouwd, weten aan den lijve waar ‘zorg dragen’ over gaat, en de manager heeft onze hulp en ervaring nodig om de zorg die hij verkoopt van zijn computerscherm af te tillen en ermee naar de feitelijke werkvloer te lopen om daar te leren waar het werkelijk over gaat, en eens te ervaren hoe die voelt, hoe die ruikt, wat die nodig heeft, wat tijdsdruk doet, wat kostenbesparing op lange diensten voor een effect heeft op het werkplezier van medewerkers, hoe belangrijk dat koekje bij de thee kan zijn, en hoe belastend de zoveelste vreemde die je luier verschoont.

De grote uitdaging voor ons is om te laten zien waarom markt in de zorg niet werkt, en waarom wij dat wel doen.

De sterkste boodschap die wij af kunnen geven is: ”Beste Manager, zo doen wij het hier wél”!

Wanneer wij gaan staan voor de inhoud en integriteit van ons beroep, dan is er sprake van een opstand zonder stakingen, roepstoeters en mediaspektakel. De politieke strijd om ‘meer handen aan het bed’, ‘weg met de managers’, ‘fout bestuur moet gestraft worden’ en andere oppervlakkige slogans met uit een toverhoed gegrepen oplossingen voor diepe structurele problemen, maken meer kapot dan je lief is.

Ik roep jullie op om te gaan staan vóór in plaats van op te staan tégen. Er is al genoeg kapotgemaakt. Een krachtig instrument kan hierbij zijn het werken aan de oprichting of het verlevendigen van een verpleegkundige en verzorgende adviesraad binnen je instelling. Dat is de plek waar de verpleegkundigen en verzorgenden een directe communicatie met de Raad van Bestuur aan kunnen gaan, vanuit vakinhoud. Hier heeft de verpleegkundige/verzorgende stem weer een plek binnen de organisatie.

Ik zou hier nog uren over kunnen praten, maar die tijd heb ik niet. Gelukkig hoeft dat ook niet. Het meeste is al gezegd en geschreven. En het hoeft ook niet, want nu is het jullie beurt om het woord te voeren.

Voor support hierin is het zeker ook de moeite waard om de website van de *Stichting Beroepseer* eens te bezoeken, waar je ook kennismaakt met het boek van Benjamin Heyl, waarvoor ik een voorwoord heb geschreven: *De beroepstrots van verpleegkundigen en verzorgenden*. Daarin vind je nog meer handvatten om stem te geven aan onze vakinhoud binnen de organisatie waar je werkt. Het boek geeft een helder en goed gedocumenteerd beeld van ontwikkelingen in en rond het verpleegkundig en verzorgend beroep van de afgelopen dertig jaar, en toont aan hoe je als bevrologene verpleegkundige verschil kan maken en anderen kan inspireren en aanmoedigen tot beroepstrots.

En dan zijn we weer waar we begonnen waren *Trots*.

Trots op het mooiste beroep van de wereld.

Ik roep jullie op om daar nóg eens voor te gaan staan.

Nu.

Rechttop.

En jezelf vast voor te nemen een commitment met jezelf te maken om dit weer en weer en weer te doen, zo lang het nodig is om ervoor te gaan staan dat menselijkheid en zorgzaamheid weer onlosmakelijk met onze werkvloer verbonden zijn.

Vol vertrouwen, zodat je net als ik kan zeggen:

(duimen omhoog)

Alles zal goed komen met ons, alles zal goed komen in de zorg. Wij gaan het verschil maken!

Succes!

E-mail Irene Hadjidakis: irenevans@hetnet.nl

www.beroepseer.nl